

BÜYÜKKÖY VE KÜÇÜKKÖY'DE BULUNAN ALAFARADIN DOKUMALARININ TESPİTİ

Batuhan KARAMAZI - Ömer ZAIMOĞLU*

ÖZ

Antalya ili Korkuteli ilçesine bağlı olan Büyükköy ilçe merkezine 18 km, Küçükköy ise; 14 km uzaklıktadır. Büyük Ali Fahrettin ve Küçük Ali Fahrettin isimli iki kardeşin köyü olarak bilinen Büyükköy ve Küçükköy Alafaradin dokumalarının merkezi olarak bilinmektedir. Bu nedenle yörede yapılan dokumalar “Alafaradin” ismiyle anıldığı söylenmektedir.

Makaleye konu olan düz dokuma yaygıları, Korkuteli ilçesinin köyleri arasında yer alan Büyükköy ve Küçükköy Alafaradin dokumaları, 07.03.2020 tarihinde yapılan alan saha araştırmasında tespit edilmiştir. Büyükköy ve Küçükköy’de 12 adet düz dokuma örneği renk, motif, hammadde, tür, boyut, teknik ve kompozisyon özellikleri açısından incelenerek, aynı zamanda ilgili yerlerde görseller kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu yüzden örneklerin tespit edilmesi ve belgelenecek gelecek nesillere aktarılması büyük önem arz etmektedir. Araştırma, yöre insanı tarafından oldukça geniş bir kullanım alanı olduğu belirtilen düz dokuma örneklerini kayıt altına almak ve gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, düz dokumaların tarihçesi, kullanılan malzemeler, araçlar, uygulanan teknikler, desenler vb. belirlenmiştir.

Bu çalışma ile Büyükköy ve Küçükköy’de bulunan Alafaradin dokumalarının, Anadolu düz dokuma yaygıları içindeki yeri ve öneminin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Alafaradin, Cicim, Kilim, Korkuteli, Büyükköy, Küçükköy.*

* Doç. Dr. - Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk El Sanatları
e- posta: batu_batu2307@hotmail.com / omerzaimoglu@hotmail.com / ORCID: 0000-0003-3716-1345 / 0000-0002-9884-8397
Makale Türü: Araştırma makalesi / DOI: <https://doi.org/10.342.42/akbaris.2021.153>
Makale Gönderim Tarihi: 01.04.2021 / Makale Kabul Tarihi: 21.06.2021

ABSTRACT

DETERMINATION OF ALAFARADIN WEAVINGS IN BÜYÜKKÖY AND KÜÇÜKKÖY

Büyükköy which is the part of Korkuteli district of Antalya province is 18 km away from the centre and Küçükköy is 14 km away. Büyükköy and Küçükköy known as the village of two brothers named Elder Ali Fahrettin and Little Ali Fahrettin is defined as the centre of Alafaradin weavings. That's why, the weavings made in this region are thought to be said with the name of "Alafaradin".

Flat weave rugs, the subject of this article, known as Büyükköy and Küçükköy Alafaradin weavings situated in the villages of Korkuteli district was found out in the field study on March 7th, 2020. Twelve samples of flat weave rugs in Büyükköy and Küçükköy were both analysed in terms of colour, motif, raw material, type, size, technique and composition and evaluated by using pictures related with the places. Therefore, defining samples and passing down them from generation to generation with proof has a valuable importance. This research was conducted to record flat weave rugs used extensively by the people of the region and pass down them to future generation. The history of flat weaving, materials used, tools, techniques used, patterns etc. were determined in the context of the research.

The purpose of this research is to reveal the place and importance of Alafaradin weavings available in Büyükköy and Küçükköy within the context of Anadolu flat weave rugs.

Keywords: *Alafaradin, Cicim, Rug, Korkuteli, Büyükköy, Küçükköy.*

1. GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı, Antalya dokumaları içinde yer alan ancak son yıllarda unutulmaya yüz tutmuş olan Büyükköy ve Küçükköy'e ait yöresel ve kültürel özellikler taşıyan kilimlerin özelliklerinin tespit edilerek belgelenmesi ve gelecek nesillere aktarılmasının sağlanmasıdır. Bunun yanı sıra yöre insanı tarafından oldukça geniş bir kullanım alanı olduğu belirtilen düz dokuma örneklerini kayıt altına almak ve gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, düz dokumaların tarihçesi, kullanılan malzemeler, araçlar, uygulanan teknikler, desenler vb. belirlenmiştir. Araştırmada bölgede tespit edilen dokumalar alan araştırması yöntemi kullanılarak kataloglanmıştır. Bölgeye özgü dokumaların kullanıma bağlı nedenlerden dolayı artık yapılmaması ve bulunan örneklerin de çeşitli nedenlerle azalması bakımından tüm özellikleri ile tespitinin yapıp kayda alınması kültürel mirasın korunması bakımından önem arz etmektedir. Çalışmanın kapsamı Korkuteli ilçesi Büyükköy ve Küçükköy dokumalarından oluşmaktadır.

Korkuteli, Antalya'nın Kuzeybatısında ve Akdeniz bölgesinin ilçeleri arasında yer almaktadır. Alafaradin dokumalarının merkezi olarak bilinen ve Korkuteli ilçe köylerinden olan Büyükköy ilçe merkezine 18 km, Küçükköy ise 14 km uzaklıktadır.

"Korkuteli, doğusunda Antalya merkez ilçesi, batısında Muğla'nın Fethiye ilçesi Burdur'un Gölhisar ve Çavdır ilçeleri, güneyinde Kumluca ve Elmalı ilçeleri, kuzeyde Burdur'un Bucak ve Tefenni ilçeleri ile çevrili bulunmaktadır. Yüzölçümü 2471 kilometre karedir. Soğuk hava göller bölgesinden, sıcak hava Akdeniz bölgesinden intikal etmektedir. Osmanlı şehzadelerinden biri olan Sultan Korkut burada eğitim görmüş olup lalalığını yine burada yapmıştır. Bu yüzden Korkut'un eli anlamına gelen "Korkuteli" ismi ilçenin adı olmuştur. Korkuteli ilçesi, Teke Bölgesi'nde yer almakta olup folklorun diğer konularında olduğu gibi müzik aletleri- müzikal yapı ve

geleneksel bakımından Yörük (konar-göçer) yaşamın tüm karakteristik özelliğini taşımaktadır. Zamanının çoğunluğunu hayvancılık ve göçle geçiren, avlanan Yörükler, günlük kullandıkları eşyaların büyük bir kısmını hayvansal ürünlerden elde etmektedir.¹

Fethedilen bir yer iskana açılırken iskân edilen ahalinin iskân yerine kendileri ile ilgili şahıs, oba, oymak ve boy adlarının yanında sosyal hayata dair çeşitli isimler vermeleri doğal bir süreç olarak bilinmektedir. Bu çerçevede Teke adı hakkında farklı görüşler bulunmakla birlikte Hamitoğulları'nın Antalya kolunun Emir Mübarizü'd-din Mehmet Bey zamanında Teke ili olarak anılmaya başladığı ve Teke Bey olarak da tanınan bu zattan sonra "Teke Oğulları" adını aldığı düşünülmektedir.²

"Anadolu'ya yerleşim esnasında adlandırma yapılırken bölgenin toprak, su, iklim ve coğrafi yapısına göre, adlandırma yapıldığı; Türkmen oymaklarının adlarına göre de bölgelere değişik adların verildiği bilinmektedir. Teke bölgesine yerleşen birçok Yörük ve Türkmen aşiretleri iskân oldukları yerlere kendi adlarını vermişlerdir. Bu duruma en güzel örnek, Korkuteli ilçesine bağlı Küçük Ali Fahrettin Köyü (günümüzdeki adı Küçükköy kasabası) ile Büyük Ali Fahrettin köyünün (günümüzdeki adı Büyükköy kasabası) reislerinin adlarıyla anılmasıdır. Küçük Ali Fahrettin, kasabanın en eski mezarlığında bir tepe üzerinde, Türk motifli mezarındaki mezar taşı kitabesinde (H 747) M. 1346-1347 senesinde vefat ettiği kayıtlar da yer almaktadır. Bu aşiret reisi, Korkuteli ve yakınlarında, yaklaşık 1300 fütubatın ardından kendi adıyla anılan köyü kurmuştur. Abisi olduğu tahmin edilen Büyük Ali Fahrettin de yine aynı şekilde Küçükköy'ün yakınına yeni bir yerleşim yeri kurmuştur.³

Küçükköy sakinlerinden olan Şaban Culdüz'un⁴ vermiş olduğu bilgilere göre, Alafaradin dokumalarının tarihi 1200'lü yıllara dayandığı söylenilmektedir. Culdüz, Küçükköy ve Büyükköy'ün iki kardeşin köyü olduğu, Büyük Ali Fahrettin'in mezarının hacdan getirilmediğini söylemiştir. Culdüz, dokumacılığın köyde yaygın bir biçimde yapıldığını fakat günümüzde eskiye nazaran oldukça azaldığını belirtmiştir.

Bölgede yer alan dokumlar hakkında Büyükköy'ün eski Muhtarı, Ali Bucaklıoğlu'nun⁵ vermiş olduğu bilgilere göre, 1999 ve 2000 yılları arasında yaklaşık 50 ile 100 yıllık eski halı, kilim ve haba dokumalarının, Büyükköy Merkez Camisi'nden çalındığı söylenilmektedir. Bu dokumaların 100 ile 150 tanesi Göllü kilim, 30 tanesi Haba (Benli Haba Kilimi), 15-20 tanesinin ise, Seccade (Namazlık) dokumalarından oluştuğu belirtilmektedir.

Ali Bucaklıoğlu'dan alınan bilgilere göre, 1985 yılında Halk Eğitim Merkezi Bozova Çerkez köyü sakinlerinden olan Ali İhsan kızı Fatma Batmaz tarafından açılmıştır. Aynı yıl içerisinde Korkuteli Kaymakam vekili Mehmet Yoran tarafından 1986'nın mayıs ayında öğrenci yetersizliği nedeni ile kapatılmıştır. Bu zaman dilimi içerisinde 10-15 civarında halı dokunulmuştur.

Büyükköy sakinlerinden çiftçi Halil İbrahim Çöllüoğulları'nın⁶ 07.03.2020 tarihinde şifahi verdiğі bilgilere göre 2015 yılından bu yana iş gücü olmadığı için dokumacılık yapılmamaktadır. Yörede yapılmış olan son dokumaların ise, torunlarına hediye amacıyla dokunduğu ifade edilmiştir.

1 Hülya Avcı, "Antalya'nın Korkuteli İlçesinde Yaşayan Honamlı Yörüklerinde Görülen İşlemeler", Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2010, s. 7.

2 Mehmet Ak, "Teke Adı ve Yöresi Üzerine", *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 30 2018, s.4. 1019-1040.

3 Emine Atmaca, Özlem Güzel, "Antalya'nın Korkuteli İlçesinin Köy Adları", *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 2018, s.322

4 Şaban Culdüz, Kaynak kişi, Sözlü Görüşme, 1956 Küçükköy doğumlu, İlkokul mezunu, Bekçi, Antalya 2020

5Ali Bucaklıoğlu, Kaynak kişi, 1950 Büyükköy doğumlu, İlkokul mezunu, Eski muhtar, Antalya 2020.

6 Halil İbrahim Çöllüoğulları, Kaynak kişi, Sözlü Görüşme, 1956 Büyükköy doğumlu, İlkokul mezunu, Şoför, Antalya 2020

2. ALAFARADİN KİLİM DOKUMALARINDA KULLANILAN MALZEME VE TEKNİKLER

2.1. Alafaradin Dokumalarında Kullanılan Malzemeler

2.1.1. Tezgâh

Fotoğraf 1: Kilim tezgâhı- Korkuteli ilçesi Büyükköy Mahallesi (T.C. Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Antalya 2015, Fotoğraf- 231)

Köylerde düz dokuma yapmak için evlerde ahşap tezgâhlar (Fotoğraf 1) kullanılmaktadır. Son dönemlerde Halk Eğitim Merkezinde ve dokuma işiyle uğraşan köylüler, metal sarma tipi tezgâhları kullanmaya başlamıştır (Fotoğraf 2). Bölgedeki tezgahlar alt, üst ve iki yan tahtadan oluşurlar. Bunlara; “yan tahtası, alt ve üst tahtası” adı verilir. Çözüleri dolandığı yere “Topak”, çözgünün ortasında bulunan, çözgü iplerinin arasını açıp kapatmaya yarayan parçaya; “Kücü” denir ve vişne ağacından yapılır. “Menge” çözgü tellerini gergin tutmaya yarayan bir alettir.⁷

Fotoğraf 2: Küçükköy'de bulunan metal tezgâh örneği (Fotoğraf: Ömer Zaimoğlu Fotoğraf Arşiv)

⁷ Özner Tanal, *Alafaradın Kilim Dokumacılığı*, erişim 10 Mayıs 2021, <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:jA9d89dwG2wJ:https://antalya.ktb.gov.tr/TR-197149/sokum-antalya-il-tespit-kurulunun-2017-yili-olagan-topl-.html+&cd=1&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>.

2.1.2. Kirkit

Fotoğraf 3: Dokumalarda kullanılan tahta kirkit örneği (Fotoğraf: Sema Özker)

Kirkit çok dişli bir alettir. Dokumalarda atkı ve düğüm ipliklerini sıkıştırmaya yarayan, yapımında ağaç ve hayvan kemikleri kullanılan ya da metalden imal edilen bir alettir. Yörede kullanılan kirkitler bölgede yetişen ağaçlardan imal edilmektedir. Görsel 3'de de görüldüğü üzere bölgede yapılan dokumalarda yaygın olarak ahşap kirkit kullanılmaktadır.

2.1.3. Kirmen

Fotoğraf 4: Kirmen (Fotoğraf: Sema Özker)

Kirmen, yün eğirmek ve tek bükülü ip yapmak için kullanılan bir araçtır. Orta ekseninde ince bir çubuk olan ve uçları aşağı doğru eğik iki ahşap parçanın artı şeklinde birbiri içine geçirilmesinden meydana gelir. Eğirilen Yün iplikler bu artı şeklinde olan çubuklar arasında çapraz şekilde sarılır, istenilen miktarda iplik biriktiğinde orta eksen çubuğu sonrada artı çubukları çekilerek çıkarılır. Böylece iplik yumak halinde elde edilir⁸. Tespit edilen (Fotoğraf 4) kirmenler vişne ağacı başta olmak üzere bölgede yetişen ağaçlardan yapılmaktadır.

⁸ Aysen Soysaldı, *Düz Dokuma Teknikleri ve Teknik Desen Çizimleri*, Ankara, 2009. s. 13.

2.2. Alafaradin Dokumalarında Görülen Motif ve Kompozisyon Özellikleri

Küçükköy muhtarlığı tarafından “Alfaradin Kilimi” adıyla patenti alınan kilimler, Büyükköy’de “Göllü Kilim” adıyla bilinir. Desenlerde kullanılan sayılara “Dört göllü Kilim, Beş Göllü Kilim, Altı Göllü Kilim vs.” olarak bilinir.⁹

Alafaradin Kilimlerinde bilinen motiflerin dışında bölgeye has motifler de bulunmaktadır. Yörede kullanılan motifler; Gölü motifi, Kadife motifi, Ceviz Motifi, Cıngırdak motifi, Diş motifi, Bıçkı motifi, Benli Haba motifi, Ala boncuk motifi, Çanak motifi, Kazayağı motifi, Sinekkanadı motifi, Kayma motifi, Kestane motifi, Yaybaşı motifi, Çıngıllı Kelebek motifi, Eli böğründe motifi, Topal evli motifi, Hamıylı motifi, Tazdan Motifi, Çiçek aba motifi, Oyma motifi, Çuval göbeği motifi, Kol motifi, Darak aba motifi, Taraklı motifi, Parmak motifi ve Şibe motifidir.¹⁰ Bu motiflerin birçoğu yörede tespit edilen kilimlerde görülmektedir.

Yöredeki dokumalarda önceden doğal boya kullanılırken günümüzde daha çok kimyasal boyalar tercih edilmektedir. Doğal boyaların kullanıldığı dönemlerde, boz renk elde etmek için ağaç dalı, sarı renk elde etmek için papatya, yeşil renk elde etmek için ceviz yaprağı, bordo renk elde etmek için Kızılçam kabuğu ile Adaçayı karıştırılır, siyah renk elde etmek için de soba kurumu kullanılmaktaydı. Yörede elde edilmiş yöntemine ise “açılama” denir. Bu yöntemde öncelikle ipler cevizli suya bırakılıp bekletilir daha sonra da soba kurumu ile renk verilir. Boyayı sabitlemek için “mordanlama” işleminde şap ve ezente-re bitkisi kullanılmaktaydı. Günümüzde kimyasal boyanın yaygınlaşması ile doğal boya kullanımı terk edilmiştir.¹¹

2.3. Alafaradin Dokumalarında Kullanılan Teknikler

2.3.1. Kilim

Kilim (gelim, kelim, kilim) adlarıyla anılmakta olup hemen hemen dünyanın birçok yerinde bu adlarla kullanılmaktadır. Kilim; havsız, düz yüzeyli, yer yaygısı olarak kullanılan bütün atkı yüzü dokumalara verilen isimdir. Aynı zamanda iki iplikli bir dokuma türüdür. Kilim dokumalarında hakim olan ip atkı ipe ve çözgü yüzeyde değil sadece saçaklarda görünür.¹²

Bölgede tespit edilen kilimlerde dokuma tekniği olarak ilikli ve iliksiz dokuma tekniği kullanılmaktadır. İlikli dokuma tekniği; dokuma sırasında atkı ağızlığı el ile yani parmaklarla açıldığı için parmak kilimi, her motifte farklı atkı kullanımını nedeniyle atkılarının aynı çözgü aralığından geri dönüşlerinde motif şeklinde göre dikey yönde meydana gelen yarıklar ya da ilikler nedeniyle “ilikli kilim” denir.¹³ İliksiz dokuma tekniği ise; dikey çizgilerin oluşmasını engellemek için çoğunlukla çapraz ve enine çizgilerden oluşan desenlerin dokunmasında kullanılmaktadır.¹⁴

9 Öznur Tanal, *Alafaradin Kilim Dokumacılığı*, erişim 10 Mayıs 2021, <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:jA9d89dwG2wJ:https://antalya.ktb.gov.tr/TR-197149/sokum-antalya-il-tespit-kurulunun-2017-yili-olagan-topl-.html+&cd=1&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>.

10 Sema Özker, “Antalya İli Korkuteli İlçesi Büyükköy’de ve Küçükköy’de Tespit Edilen Düz Dokuma Yaygı Örneklerinin İncelenmesi ve Kataloglanması”, Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, 2015, s. 21.

11 Sema Özker, *a.g.t.*, s.22.

12 Aysen Soysaldı, *a.g.e.*, s. 27.

13 Aysen Soysaldı, *a.g.e.*, s. 35.

14 Keziban Selçuk, “Nahçıvan Devlet Halı Müzesi’nde Sergilenen Kilim, Cicim ve Sumak Tekniği İle Yapılan Düz Dokuma Yaygılar”, *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 34, (2015), s. 194. (erişim 21. 05. 2021).

Bölgede kilim dokunurken dokumanın ortasına gelindiğinde “kilim ortası batıyo, saabı gelsin” denir. Kilim sahibi dokuyuculara tatlı, patlamış mısır, helva getirir. Dokumanın bitimine de “Kesdel” denir. Kilimi dokuyanlar; “**makas kesmiyor!**” diyerek bahşiş isterler, kilim sahibi de onlara bahşiş verir. Ayrıca bölgede kilim dokunurken söylenen maniler vardır:¹⁵

“Halı dokurum halı,
Ortası beyaz-sarı,
Beni yardan ayıran,
Kirli gömlekle garı..”

2.3.2. Cicim

Kilimlerde olduğu gibi, çözgü ve atkı sisteminden başka, bir de renkli desen ipliklerinden meydana gelmektedir. Şöyle ki; atkı veya çözgülerin birbirini gizlemeden eşit aralıklarla keşiştiği bez dokuma veya atkı yüzü dokuma arasına çoğunlukla geniş zeminler üzerinde renkli desen ipliklerinden kabartma desenler meydana gelir. Zemini meydana getiren atkı ve çözgüler çoğunlukla aynı renk ve ipliklerden oluşmaktadır. Normal olarak atkı atıldıktan sonra, desenin durumuna göre çözgü gruplarından belirli aralıklarla çözgü çiftleri bazen 3 tek veya 2 çift çözgü olarak ayrılabilir. Dokumanın arkasından gelen desen ipliği ön tarafa geçip bu çözgü grubunu atladıktan sonra tekrar arkaya geçer ve arkaya bir sıra atkı geçirilmesi sırasında bekletilir. Atkı geçirildikten sonra arka yüzden çapraz olarak yukarıya geçer ve aynı yerden veya bir ileri veya geri kayarak tekrar ön tarafa geçip, belirli bir çözgü grubunu atlayarak arkaya geçip bekler. Bu arada çözgü grubuna dolanmış olur. Bazı durumlarda birbirine çok yakın veya ufak desenlerde yaygının yüzünde yaptığı bir atlamadan sonra, hemen arkadan bir miktar boşluk atlayarak, desenin öteki ucunda yeniden ön tarafa geçer. Desenlerin birbirleri ile olan durumlarına göre dokuyucu çok az da olsa bu şekilde tatbik edebilir.¹⁶

2.3.3. Zili

Zilileri cicimlerden ayıran en önemli özelliklerden biri, çözgü çiftlerinin bozularak, üç veya beş üstten bir alttan geçen değişik renkteki desen ipliklerinin, kendi aralarında bir boydan bir boya gitmesi ve tüm zemini 2-1, 3-1 veya 5-1 atlamalarla doldurmuş olmalarıdır. Bir sıra böyle dokunduktan ve araya iki sıra atkı atılıp sıkıştırıldıktan sonra ikinci sıra gene atlamalarla boydan boya doldurulur. Zililerde iki sıra atkı atılır. Zililerde daha çok enine ve boyuna çizgiler yapılır. Atlamaların kaydırılması ile de çapraz zililer yapılabilir.¹⁷ Bölgede dokunan kilimlerde kullanılan desen ve motiflerin aynı şekilde zililerde de kullanıldığı tespit edilmiştir.

2.3.4. Sumak

Cicim ve zililerde olduğu gibi, çözgü ve atkılar dışında ayrıca renkli desen iplikleri ile dokunmaktadır. Ancak bazı yörelerde araya atkı atılmadan dokunan çeşitlerinin de olduğu görülmektedir.¹⁸

15 Öznur Tanal, *a.g.e.*

16 Belkıs Balpınar Acar, *Kilim ve Düz Dokuma Yaygıları*, İstanbul, 1975, s. 28.

17 Suzan Bayraktaroğlu “Çağlayancerit Kezban Hatun Camiindeki Cicim, Zili Ve Sumak Dokumaları”, *Vakıflar Dergisi*, 42, s. 103.

18 Belkıs Balpınar Acar, *a.g.e.*, s. 69.

3. ALAFARADİN DÜZ DOKUMA YAYGILARININ KULLANIMALANLARI

Küçükköy sakinlerinden olan Kamile Sarıcık'ın¹⁹ 07.03.2020 tarihinde şifahen verdiği bilgilere göre; Alafaradin düz dokuma yaygılarının arasında namazlık, heybe, çuval, torba, yer sergisi, duvar kilimi, eşik kilimleri yer alır. Siparişi verecek kişi ip ve masraflarını kendisi karşılamaktadır. Dokuma için getirilen malzeme tartı yardımıyla tartılmaktadır. Daha sonra çıkan malzemenin durumuna göre boyut ve motifler belirlenmektedir.

3.1. Yer Sergisi

Oda veya çadır içine sermek amacıyla dokunmaktadır. Bu türdeki düz dokuma yaygılar Anadolu'nun her yerinde görülmektedir. Genellikle bir oda büyüklüğündedir. İçlerinde, 5-6 m2 büyüklüğünde örneklerde bulunmaktadır. Batı Anadolu Bölgesi'nde ilikli kilim tekniğinde dokumuş örneklerine sıkça rastlanmaktadır. Dokuma tekniğindeki basitlik nedeniyle, halk arasında bu kilimler çul ismiyle anılmaktadır.²⁰ (Örnek No: 3,4). Küçükköy'de genellikle yere serilerek kullanılmasının yanında yeni evlenen gelinlerin odalarının duvarlarına asılarak güzel bir görüntü sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Büyükköy'de oldukça çok küçük ebatlarda kilim tekniğinde dokunmaktadır.

3.2. Duvar Kilimi

Duvarдан gelecek nem ve soğuk havayı önlemek veya duvarı süslemek amacıyla dokunmaktadır. Bir duvar ölçüsünde dokunduğu için eni dar ve boyu uzun olarak bilinmektedir. Genellikle 4-5 m uzunluğunda ve 2-3 m enindedir. İlikli kilim tekniğiyle dokunulmuş örnekler yaygın olarak kullanılmaktadır²¹ (Örnek No: 6). Yörede yapılan saha araştırmasında bu dokuma örnekleri kilim tekniğinde dokunmuştur. Duvarı kaplayacak boyutlarda dokunmaktadır. Büyükköy'de ise, "Göllü kilim" olarak isimlendirilmektedir. Küçükköy'de eni dar ve boyu uzun olarak dokunan bu dokuma türleri "İyi kilim" şeklinde adlandırılmaktadır.

3.3. Eşik Kilimi

Kapı eşiğine sermek amacıyla dokunmaktadır. Bu nedenle küçük boyutlu olduğu görülmektedir. Motif açısından diğer düz dokuma yaygılardan bir farkı yoktur. Kilim tekniğinde dokunduğu gibi, cicim veya zili teknikleriyle de dokunulabilmektedir²² (Örnek No: 1). Yörede çoğunlukla kilim tekniğine dokunan eşik kilimleri paspas olarak da kullanılmaktadır. Bu dokuma türlerinin üzerinde yıldız yarışlarının sıkça kullanılması "Yıldızlı İyi Kilim" olarak adlandırılmasında etken olmuştur.

3.4. Namazlık (Seccade)

Halk arasında "namazla veya namazlığa" diye de bilinmektedir. Anadolu'da en fazla görülen yaygılar arasında yer almaktadır. Kilim, cicim, zili teknikleri ile dokunmaktadır.²³ Korkuteli Alafaradin dokumalarında namazlık boyutları değişiklik göstermektedir (Örnek No:2, 5). Yörede namazlık olarak kullanılan bu dokuma türleri genellikle, kilim ve cicim tekniğinde dokunmaktadır. Namazlık dokumaları, üzerinde uygulanan teknik ve kullanılan yarışlar bakımından farklılık göstermekle birlikte, cicim tekniğinde dokunan örnekler "Çiçek aba" olarak adlandırılmaktadır.

19 Kamile Sarıcık, Kaynak kişi, Sözlü Görüşme, 1949 Küçükköy doğumlu, İlkokul terk, Ev hanımı, Antalya 2020

20 Bekir Deniz, *Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları*, Ankara, s. 83.

21 Bekir Deniz, *a.g.e.*, s. 84.

22 Bekir Deniz, *a.g.e.*, s. 85.

23 Bekir Deniz, *a.g.e.*, s. 83.

3.5. Çuval

Halk arasında çuval ve dimi gibi isimlerle anılmaktadır. İçlerinde buğday, arpa, bulgur gibi, tahıl türü bitkiler ve un saklamak veya taşımak amacıyla kullanılmaktadır. Yaptığı işe göre de un çuvalı, yük çuvalı, ashab çuvalı (elbise çuvalı) gibi isimlerle anılmaktadır²⁴ (Örnek No:9). Kamile Sarıcık'ın verdiği bilgilere göre çuval dokumalar daha çok sipariş üzerine dokunmaktadır. Kullanım amacına uygun olarak kalın ve sık örgülü dokunmaktadır. Kenarlarında taşımayı kolaylaştırması için kuşak dokunur. Genellikle desensiz ya da çubuklu dokunur.

3.6. Heybe

Halkın en çok kullandığı dokumalar arasında yer almaktadır. Tarlaya çalışmaya gidenlerin ya da alış-verişe çıkanların omuzlarına aldıkları ya da ortasındaki yırtık olan kısmından boyunlarına geçirip, ön ve arkalarında taşıdığı dokumalar olarak bilinmektedir. Bazen de at ve eşek üzerine atılmaktadır. Bu örnekler, dokundukları malzeme ve tekniklere göre değerli veya değersiz sayılmaktadır²⁵ (Örnek no:8). Kamile Sarıcık'tan alınan bilgilere göre her çeşit renkte, doğal yün ip kullanılır. Dokuma tekniği olarak kilim ve zili dokuma tekniği kullanılmaktadır. Heybelerin cep kısımları zili tekniği ile benli haba ve göz motifleri kullanılarak dokunmuştur. Orta kısımlar genelde kilim tekniği ile dokunup çubuk, kadife, tırnak motifleri kullanılmıştır. Bölgede dokunan heybeler genel amaçların yanı sıra düğünlerde heybe omza alınır ve içine ekmek konularak gelin evine gidilir. Ekmek düğün evine bırakılır, kız evinden düğün için kesilen kurbanların boynunu içine koyarlar ve kız evinin haberi olmadan kız evinden tabak çanak, bardak, kaşık vs. ne bulunursa gizlice alınarak heybeye konur. Bu kullanım biçimi Küçükköy'de düğünlerde heybenin geleneksel kullanım amaçlarından biridir ve günümüzde de bu gelenek sürdürülmektedir.

3.7. Torba

Torbanın kullanıldığı yerler özellikle, azık taşımak amacıyla ve ev süslemesinde değerlendirilmektedir. Koyun güden çobanlar veya tarlaya gidenler yiyeceklerini omuzlarına aldıkları torbalarında taşımaktadır. Ev süslemesinde ise; oda içinde sergen denilen ahşap raflara kap ve kacaklar dizilmektedir. Saçağa da torbalar asılmaktadır. Yeni evlenenlerin çeyizi arasında torba mutlaka bulunmaktadır. Torbalar genellikle zili tekniklidir. Motifleri bu tür dokumalar üzerindeki motiflere benzemektedir. Ancak bu motifler yörelere göre değişiklik göstermektedir²⁶ (Örnek No: 7). Yörede heybe gibi, sık rastlanılan bir dokuma çeşidi olarak bilinmektedir.

24 Bekir Deniz, *a.g.e.*, s. 86.

25 Bekir Deniz, *a.g.e.*, s. 85.

26 Bekir Deniz, *a.g.e.*, s. 86.

4. BÜYÜKKÖY VE KÜÇÜKKÖY ALAFARADİN DOKUMALARI

Örnek No 1:

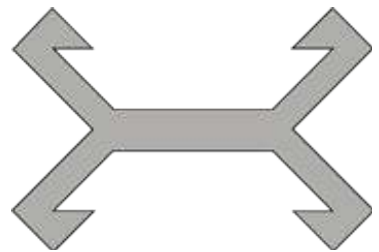
Fotoğraf 5: Alafaradin kilimi (Batuhan Karamazı, 2020)

Çizim 1: Yıldız yanışı

Çizim 2: Akrep yanışı

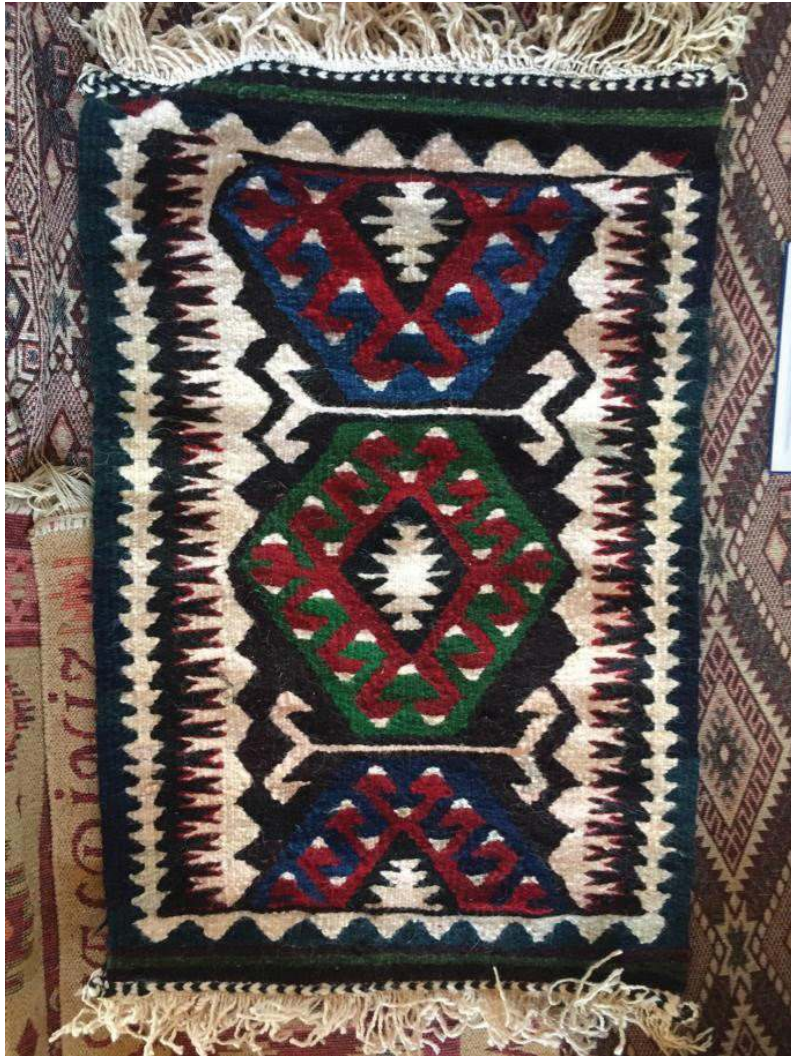

Çizim 3: Koçboynuz yanışı

Örnek No	1		
Örneğin Türü	Eşik Kilimi		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Küçükköy
Araştırmanın Tarihi: 07.03.2020	Dokuyucusu: Kamile Sarıcık (57 Yaşında)		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl	Yün (X)	Pamuk
İplik Büküm Çeşidi	Z Büküm		S Büküm (X)
Boyutlar	En 71 cm	Boy 98 cm	Saçak Boyu 19 cm
Kullanılan İplikler	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	Yün	Yün	Yün
İplik Numarası	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Kırmızı, bordo, açık yeşil, koyu yeşil, beyaz, kahverengi, hardal sarısı, mavi, siyah	Doğal ve sentetik boyalı iplikler kullanılmıştır.	
Dokuma Tekniği	Kilim tekniği ile dokunmuştur.		
Kaynak Kişi	Kamile Sarıcık (57 yaşında)		
Dokumada Kullanılan Yanışlar	Akrep yanışı, koç boynuzu yanışı, yıldız yanışı, kullanılmıştır.		

Yanış ve Kompozisyon Özellikleri

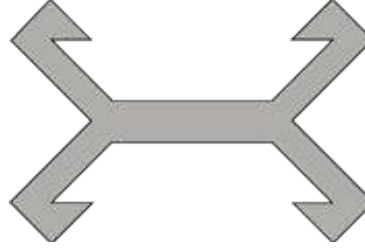
Yörede bu dokuma eşik kilimi olarak kullanılmaktadır. Kilim tekniği ile dokunmuş, üst ve alt kısmında çiti örgüsü kullanılmıştır. Dokumada kullanılan yanışlar arasında yer alan yıldız yanışı, “kupa yanışı” olarak adlandırılmaktadır. Kilimin göbek kısmında 1 tam 2 yarım mavi ve koyu renkli, zemin üzerine göbek yanışı olarak bilinen akrep yanışı görülmektedir. Kırmızı ve bordo renkli, göbek yanışlarının aralarına koçboynuzu yanışı olarak bilinen yay başı yanışları yer almaktadır. Etrafı kupa adı verilen yıldız motifleriyle çevrelenmektedir. Alt ve üst kısımda yatay şekilde düzenlenmiş çubuk olarak bilinen çubuklardan oluşturularak, muska ve oyma yanışı olarak anılan su yolu yanışı yer almaktadır. Bu tür dokumalar yörede “yıldızlı iyi kilim”olarak anılmaktadır. Dokuma sağlam durumda olup, 5 yıllıktır.

Örnek No 2:

Fotoğraf 6: Alfaradin kilimi (Batuhan Karamazı, 2020)

Çizim 4: Akrep yanışı

Çizim 5: Koç boynuzu yanışı

Çizim 6: Su yolu yanışı

Çizim 7: Yıldız yanışı

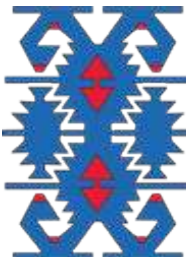
Örnek No	2		
Örneğin Türü	Seccade (Namazlık)		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Küçükköy
Araştırmanın Tarihi: 07.03.2020	Dokuyucusu: Kamile Sarıcık		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl	Yün (X)	Pamuk
İplik Büküm Çeşidi	Z Büküm	S Büküm (X)	
Boyutlar	En	Boy	Saçakboyu
	96 cm	63 cm	10 cm

Kullanılan İplikler	Çözü	Atkı		Desen İpliği
	Yün	Yün		Yün
İplik Numarası	Çözü	Atkı		Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi		El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Siyah, krem, lacivert, yeşil, kırmızı	Doğal ve sentetik boyalı iplikler kullanılmıştır.		
Dokuma Tekniği	Kilim, tekniği ile dokunmuştur.			
Kaynak Kişi	Kamile Sarıcık (57 yaşında)			
Dokumada Kullanılan Yanışlar	Akrep yanışı, koç boynuzu yanışı, su yolu yanışı ve yıldız yanışı kullanılmıştır.			
Yanış ve Kompozisyon Özellikleri	<p>Yörede “Namazlık (Seccade)”olarak kullanılan bu dokumalar mihrapsız olarak, kilim tekniği ile dokunmaktadır. Üst ve alt kısmında tek sıra halinde çiti örgüsü görülmektedir. Dokumanın göbek kısmında yeşil ve lacivert renkli altıgen formların üzerine yörede göbek yanışı olarak isimlendirilen akrep yanışları ile düzenlenmiştir. Göbek yanışlarının uç kısımlarına ise, “pente” adı verilmektedir. Dokumanın göbek kısmında üst ve alt şekilde düzenlenen ve “yay başı yanışı” olarak nitelendirilen koç boynuzu yanışları görülmektedir. Göbek yanışlarının iç kısımlarına ise, “kupa yanışı” olarak tabir edilen yıldız yanışları yerleştirilmiştir. Dokumanın iki kenarı kestane yanışı, adı verilen su yolu yanışlarıyla dokunmuştur. Alt ve üst kısımda ise, muska ve oyma adı verilen su yolu yanışları zemini kestane yanışlarıyla birlikte dokunarak zemini çevrelemektedir. Ayrıca, yatay şekilde, yörede çubuk olarak tabir edilen yatay çubuklara yer verilmiştir. İpliklerin boyamasında ceviz kullanılmıştır. Dokuma sağlam durumdadır. 3 yıllıktır. Bu dokumaların İlk başlangıcının 100 yıllık olduğu söylenilmektedir.</p>			

Örnek No 3:

Fotoğraf 7: Alafaradin kilimi (Batuhan Karamazı, 2020)

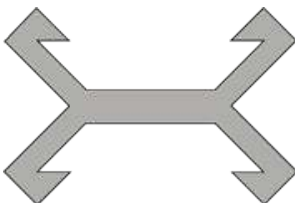
Çizim 8: Koç boynuzu yanışı

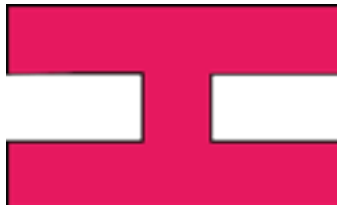
Çizim 9: Akrep yanışı

Çizim 10: Su yolu yanışı

Çizim 11: Koç boynuzu yanışı

Çizim 12: Tarak yanışı

Çizim 13: Bucağı yanışı

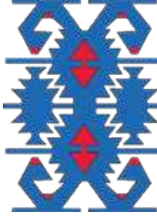

Çizim 14: Yıldız yanışı

Örnek No	3		
Örneğin Türü	Yer Sergisi		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Küçük-köy
Araştırmanın Tarihi: 07.03.2020	Dokuyucusu: Kamile Sarıcık		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl	Yün (X)	Pamuk
İplik Büküm Çeşidi	Z Büküm		S Büküm (X)
Boyutlar	En 140 cm	Boy 230 cm	Saçak Boyu 5 cm
Kullanılan İplikler	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	Yün	Yün	Yün
İplik Numarası	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Kırmızı, sarı, mor, açık kahverengi, koyu kahverengi, krem, siyah, mavi ve yeşil tonları	Doğal ve sentetik boyalı iplikler kullanılmıştır.	
Dokuma Tekniği	Kilim tekniği ile dokunmuştur.		
Kaynak Kişi	Kamile Sarıcık (57 yaşında)		

Dokumada Kullanılan Yanışlar	Koç boynuzu yanışı, akrep yanışı, su yolu yanışı, tarak, bukağı ve yıldız yanışları kullanılmıştır.
Yanış ve Kompozisyon Özellikleri	Yer yaygısı ya da gelin odasının duvarına asılması amacıyla kullanılmaktadır. Dokumanın göbek kısmında altıgen formlar içerisinde “Göbek yanışı” olarak tabir edilen akrep yanışları görülmektedir. Üst ve alt kısımlarına ise, “yay başı” adı verilen koçboynuzu yanışları yerleştirilmiştir. Etrafında krem renkli zemin üzerine “Ak yanış” olarak ifade edilen, koçboynuzu yanışı ile bu yanışın sağ ve sol tarafında “kupa yanışı” adı verilen yıldız yanışları birlikte dokunmuştur. İç kısımlarına ise, koyu mor ve kırmızı renkli ipliklerle dokunan minik motifleri bulunmaktadır. Akabinde yeşil renkte yörede teril ve maşa adı verilen tarak yanışları yer almaktadır. Dokumanın iki kenarında, dikey bir şekilde düzenlenmiş “kestane yanışı” adı verilen su yolu yanışlarıyla düzenlenmiştir. Alt ve üst kısımları yatay şekilde devam ederek, “çubuk yanışı” olarak adlandırılan çubuk şeklinde dokunmuştur. Ayrıca muska ve oyma yanışı adı verilen su yolu yanışı koyu kahverengi renkli zemin üzerine sarı renkli ipliklerle dokunup kenar suyundan ayrılmıştır. Yörede “İyi Kilim” olarak adlandırılan bu dokuma sağlam durumdadır. 7 yıllıktır.

Örnek No: 4*Fotoğraf 8: Alafaradin kilimi (Batuhan Karamazı, 2020)*

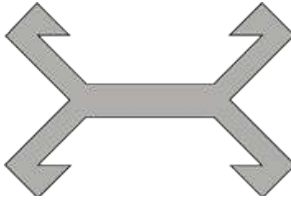
Çizim 15: Koç boynuzu yanışı

Çizim 16: Akrep yanışları

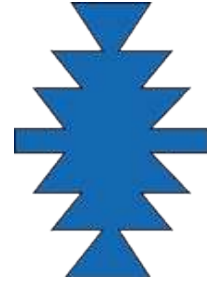
Çizim 17: Su yolu yanışı

Çizim 18: Koç boynuzu yanışı

Çizim 19: Bukağı yanışı

Çizim 20: Yıldız yanışı

Örnek No	4		
Örneğin Türü	Yer Sergisi		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Küçükköy
Araştırmanın Tarihi: 07.03.2020	Dokuyucusu: Kamile Sarıcık (57 Yaşında)		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl	Yün (X)	Pamuk
İplik Büküm Çeşidi	Z Büküm	S Büküm (X)	
Boyutlar	En 259 cm	Boy 350 cm	Saçak Boy 5 cm
Kullanılan İplikler	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
	Yün	Yün	Yün

İplik Numarası	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi	
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Kırmızı, bordo, mor, açık kahverengi, koyu kahverengi, krem, siyah, mavi ve koyu yeşil ve açık yeşil tonları	Doğal ve sentetik boyalı iplikler kullanılmıştır.	
Dokuma Tekniği	Kilim tekniğiyle dokunmuştur.		
Kaynak Kişi	Kamile Sarıcık (57 yaşında)		
Dokumada Kullanılan Yanışlar	Koç boynuzu yanışı, akrep yanışı, su yolu yanışı, yanışı, bukağı ve yıldız yanışları kullanılmıştır.		
Yanış ve Kompozisyon Özellikleri	Yörede yer yaygısı ya da gelin odasına duvarlara asmak amacıyla kullanılmaktadır. Yörede “iyi kilim” olarak anılmaktadır. Kilimin bordo renkli zeminde altıgen formlar oluşturularak, iç kısımlarına yörede göl yanışı olarak ifade edilen, akrep yanışları yerleştirilmiştir. Bu göl yanışlarının iç kısımlarına ise, “kupa yanışı” adı verilmektedir. Üst ve alt kısımlarına “yay başı” adı verilen koç boynuzu yanışları dokunmuştur. Dokumanın iki kenarına da açık yeşil ve lacivert renkte “köpek ayağı” adlandırılan, koç boynuzu yanışlarına yer verilmiştir. Kenar kısımların ise, ak yanış adı verilen koç boynuzu yanışı dokunmuştur. Ak yanışın iki kenarına kupa adı verilen yıldız yanışları bulunmaktadır. Ak yanışın iç kısımlarına ise, yörede “minik yanışı” olarak ifade edilen bukağı motifleri dokunmuştur. Kenar kısımlarına dikey bir ekseriyetle düzenlenmiş yörede, kestane yanışı olarak nitelendirilen su yolu yanışları ile görülmektedir. Dokuma sağlam olup, 7 yıllıktır.		

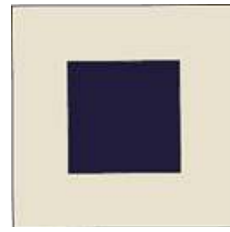
Örnek No 5:

Fotoğraf 9: Alafaradin kilimi (Batuhan Karamazı, 2020)

Çizim 21: Eli belinde yanışı

Çizim 22: Göz yanışı

Çizim 23: Avrat boşatan yanışı

Çizim 24: Tarak yanışı

Örnek No	5		
Örneğin Türü	Namazlık (Seccade)		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Küçükköy
Araştırmanın Tarihi: 07.03.2020	Dokuyucusu: Kamile Sarıcık		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl	Yün (X)	Pamuk
İplik Büküm Çeşidi	Z Büküm		S Büküm (X)
Boyutlar	En 73 cm	Boy 120 cm	Saçak Boyu 20 cm
Kullanılan İplikler	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	Yün	Yün	Yün
İplik Numarası	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Kırmızı, yeşil, açık mavi, koyu mavi, lacivert, siyah, beyaz, mor, sarı	Doğal ve sentetik boyalı iplikler kullanılmıştır.	
Dokuma Tekniği	Cicim, sumak tekniği ile dokunmuştur.		
Kaynak Kişi	Kamile Sarıcık (57 yaşında)		
Dokumada Kullanılan Yanışlar	Eli belinde yanışı, göz yanışı, avrat boşatan yanışı ve tarak yanışı kullanılmıştır.		
Yanış ve Kompozisyon Özellikleri	Yörede “Çiçek aba” adı verilen dokumanın zemini, sarı renkli ipliklerle cicim tekniğinde dokunarak dörtgen baklavalar oluşturulmuştur. Yörede zeminle yüzeyin birbirinden ayrılması sağlanmıştır. Cicim tekniğinde dokunan bu kısımlar “Çatma” olarak isimlendirilmektedir. İç kısımlarına yörede “Ayaklı Çiçek aba” olarak tabir edilen eli belinde yanışları, yerleştirilmiştir. İç ve dış kısımlarına ise, gözcük adı verilen göz yanışları dokunmuştur. Kenar kısımlarına gözcük yanışları, dokunduktan sonra, iki kenarına tırnak ifade edilen, “Tarak yanışı” ile doldurulmuştur. Başlangıç ve bitiş kısımları yatay şekilde devam ederek, açık mavi, sarı ve kırmızı renkli ipliklerle hanımeli olarak isimlendirilen, avrat boşatan yanışlarının dokunduğu görülmektedir. Yörede kullanılan namazlık boyutları değişiklik göstermekle birlikte mihrapsız dokunmaktadır. Bu dokumalar “Namazlık (Seccade)” olarak kullanılmaktadır.		

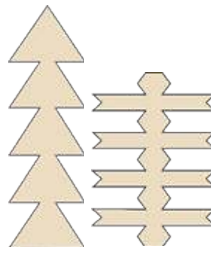
Örnek No 5:

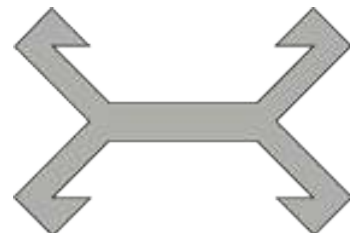
Fotoğraf 10: Alafaradin kilimi (Batuhan Karamazı, 2020)

Çizim 25: Akrep yanıışı

Çizim 26: Su yolu yanıışı

Çizim 27: Koç boynuzu yanıışı

Çizim 28: Yıldız yanıışı

Örnek No	6		
Örneğin Türü	Duvar Kilimi		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Küçükköy
Araştırmanın Tarihi:	Dokuyucusu: Kamile Sarıcık		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl	Yün (X)	Pamuk
İplik Büküm Çeşidi	Z Büküm		S Büküm (X)
Boyutlar	En 91 cm	Boy 210 cm	Saçak Boyu 20 cm
Kullanılan İplikler	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
	Yün	Yün	Yün
İplik Numarası	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Siyah, lacivert, bordo, koyu yeşil, kırmızı, beyaz		
Dokuma Tekniği	Doğal ve sentetik boyalı iplikler kullanılmıştır.		
Dokuma Tekniği	Kilim tekniğiyle dokunmuştur.		
Kaynak Kişi	Dokuyucusu: Kamile Sarıcık (57 Yaşında)		
Dokumada Kullanılan Yanışlar	Akrep yanışı, su yolu yanışı, koçboynuzu ve yıldız yanışı kullanılmıştır.		
Yanış ve Kompozisyon Özellikleri	<p>Yörede duvara asmak amacıyla kullanılmaktadır. Bu dokumalar yörede “İyi kilim” adıyla anılmaktadır. Kilim tekniğiyle yapılan dokumanın göbek kısmında siyah zemin üzerine lacivert ve koyu yeşil renkleri ile altıgen formlar oluşturulmuştur. İç kısımlarına, kırmızı ve bordo renkli yöredeki dokuyucular tarafından göl yanışı olarak tabir edilen akrep yanışları dokunmuştur. Göl yanışlarının uç kısımlarına “pente” adı verilmektedir. Göl yanışlarının ortasında “kupa yanışı” olarak isimlendirilen, yıldız yanışları yer almaktadır. Bu göbek yanışlarının arasında yay başı olarak tanımlanan, koç boynuzu yanışları bulunmaktadır. İki kenarında da dikey şekilde düzenlenmiş kenar suyuna “Çingilli kelebek” olarak ifade edilmektedir. Dış kısımda, kilimi çevreleyen kenar suyuna da “Kestane yanışı” adı verilmektedir. Alt ve üst yatay şekilde su yolu yanışının yatay şekilde devam ettiği kısımlara ise, “muska ve oyma yanışı” olarak tabir edilmektedir. Başlangıç ve bitiş kısımlarına “çubuk” adı verilmektedir.</p>		

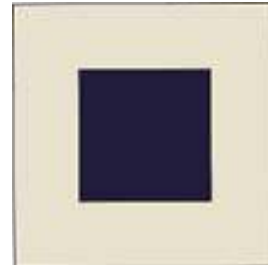
Örnek No 7:

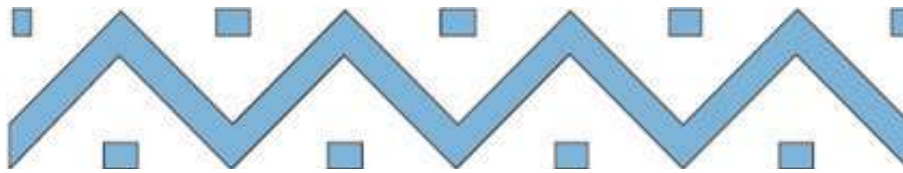
Fotoğraf 11: Alafaradin torba dokuması (Batuhan Karamazı, 2020)

Çizim 29: Eli belinde yanışı

Çizim 30: Göz yanışı

Çizim 31: Su yolu yanışı

Örnek No	7		
Örneğin Türü	Torba		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Küçükköy
Araştırmanın Tarihi: 07.03.2020	Dokuyucusu: Kamile Sarıcık		
Dokumanın Hammaddesi	Kıl	Yün (X)	Pamuk
İplik Büküm Çeşidi	Z Büküm	S Büküm (X)	
Boyutlar	Heybenin Gözü		Sap Kısmı
	EN	BOY	82 cm x 2,5 cm
	36 cm	39 cm	
Kullanılan İplikler	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	Yün	Yün	Yün
İplik Numarası	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler Ve Boyar Madde Özellikleri	Siyah, beyaz, sarı, lacivert, kırmızı, bordo		Doğal ve sentetik boyalı iplikler kullanılmıştır.
Dokuma Tekniği	Cicim, zili, kilim, sumak tekniği ile dokunmuştur.		
Kaynak Kişi	Kamile Sarıcık (57 yaşında)		
Dokumada Kullanılan Yanışlar	Eli belinde, göz ve su yolu yanışı kullanılmıştır.		

Yanış ve Kompozisyon Özellikleri	Yörede koyun gütmeye giden çobanlara yemek götürmek amacıyla kullanılmaktadır. Ön yüz “Çiçek Aba Alası” olarak, arka yüzü ise, “Kilim Alası” olarak isimlendirilmektedir. Dokumanın ön ve arka yüzünde aynı yüzey bölünmesi görülerek, ipliklerin dokunduğu ve renk olarak aynı renkli ipliklerle dokunmuştur. Yörede ön ve arka yüzü farklı dokunan örnekleri de görülmektedir. Alafaradin torba dokumasının yüzeyi dörtgen şeklinde sarı renkli baklavalarla düzenlenmiştir. İç kısımlarına lacivert renkli “Çiçek Aba yanışı” adı verilen eli belinde yanışları ile yörede gözcük yanışı olarak tabir edilen beyaz renkli ipliklerle göz yanışları dokunmuştur. Alt ve üst kısımlarına ise, yörede yılancık yanışı olarak anılan beyaz renkli ipliklerle su yolu yanışları bulunmaktadır.
---	--

Örnek No 8:*Fotoğraf 12:* Alafaradin torba dokuması (Batuhan Karamazı, 2020)

Örnek No	8		
Örneğin Türü	Tohum Heybesi		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	KÖY
	Antalya	Korkuteli	Küçükköy
Araştırmanın Tarihi: 07.03.2020	Dokuyucusu: Kamile Sarıcık		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl (X)	Yün	PAMUK
Boyutlar	Cep Kısımları (En) 43 cm		Cep Kısımları (Boy) 48 cm
	EN 40 cm	Boy 143 cm	Orta Kısım 55 cm
Kullanılan İplikler	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	Keçi Kılı	Keçi Kılı	Keçi Kılı
İplik Numarası	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Doğal Keçi Kılı Rengi	Doğal haliyle kullanılmaktadır.	
Dokuma Tekniği	Bu dokuma (heybe) çözü yüzü dokuma tekniği ile dokunmuştur.		
Kaynak Kişi	Kamile Sarıcık (57 yaşında)		
Dokumada Kullanılan Yanışlar	-		
Yanış ve Kompozisyon Özellikleri	Yörede binek hayvanlarının üzerinde yük taşımak amacıyla kullanılmaktadır. Dokumanın zemini şekilde yörede çubuk adı verilen çubuklardan oluşturulmuştur.		

Örnek No 9:

Fotoğraf 13: Çuval dokuması (Batuhan Karamazı, 2020)

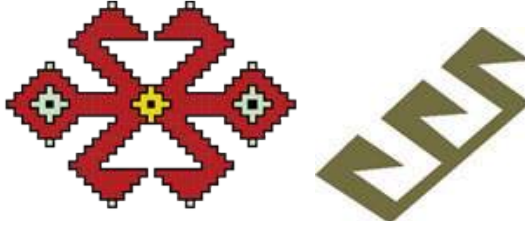
Örnek No	9		
Örneğin Türü	Çuval		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Küçükköy
Araştırmanın Tarihi:	Dokuyucusu: Kamile Sarıcık		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl (X)	Yün	Pamuk
Boyutlar	En		Boy
	67 cm		105 cm

Kullanılan İplikler	Çözü	Atkı		Desen İpliği
	Keçi Kılı	Keçi Kılı		Keçi Kılı
İplik Numarası	Çözü	Atkı		Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi		El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Doğal keçi kılı rengi ile dokunmuştur.		Doğal haliyle kullanılmaktadır.	
Dokuma Tekniği	Bu dokuma (torba) çözü yüzü dokuma tekniği ile dokunmuştur.			
Kaynak Kişi	Kamile Sarıcık (57 Yaşında)			
Dokumada Kullanılan Yanışlar	-			
Yanış ve Kompozisyon Özellikleri	Yörede binek hayvanlarının üzerinde buğday, arpa, bulgur taşıyıp, saklamak amacıyla kullanılmaktadır. Düz ve motifsiz bir zemin hakimdir.			

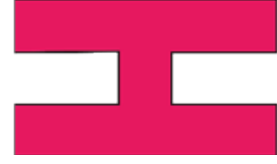
Örnek No 10:

Fotoğraf 14: Duvar kilimi “detay” (Batuhan Karamazı, 2020)

Çizim 32: Akrep yanışı

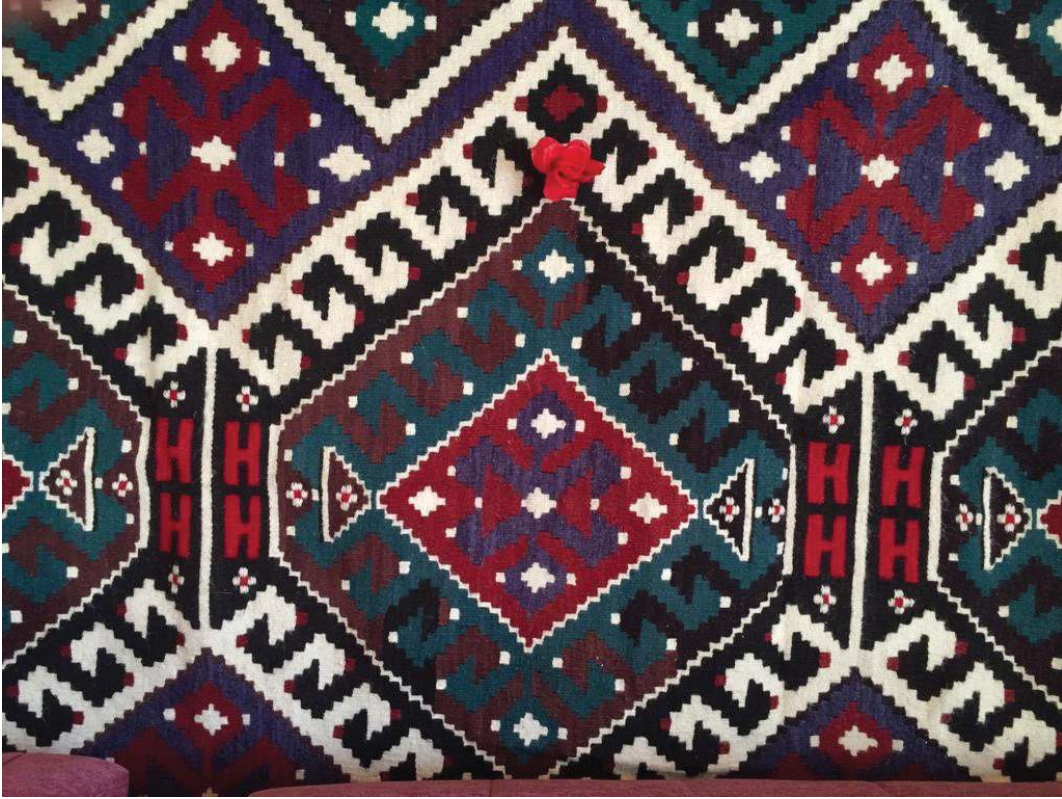
Çizim 33: Tarak yanışı

Örnek No	10		
Örneğin Türü	Duvar Kilimi		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Büyükköy
Araştırmanın Tarihi: 07.03.2020	Dokuyucusu: Vahide Çöllüoğulları		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl	Yün (X)	Pamuk
İplik Büküm Çeşidi	Z Büküm		S Büküm (X)
Boyutlar	En 200 cm	Boy 362 cm	Saçak Boyu
Kullanılan İplikler	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	Yün	Yün Ve Ak- rılık İplik	Yün
İplik Numarası	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Siyah, kırmızı, bordo, koyu mavi, kahverengi, koyu yeşil, açık yeşil, pembe.	Doğal, sentetik boyalı ve orlon iplik kullanılmıştır.	
Dokuma Tekniği	Kilim		
Kaynak Kişi	Halil İbrahim Çöllüoğlu (56 yaşında)		
Dokumada Kullanılan Yanışlar	Akrep yanışı, tarak yanışı kullanılmıştır.		

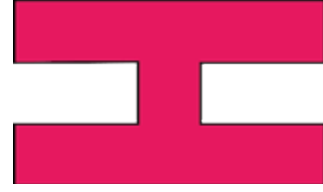
Yanış ve Kompozisyon Özellikleri

Yörede “Göllü kilim” olarak isimlendirilmektedir. Hem dokunma amacı hem de kullanım amacı bakımından duvar kilimi olarak dokunmuştur. Göllü kilim dokumasının zemini dıştan içe doğru bir dağılım, göstererek zikzak şeklinde yüzeyi bölünmüştür. Göbek kısmı, siyah ile koyu yeşil renkli ipliklerle dokunan kısımlara göl adı verilen akrep yanışları dokunmuştur. Uç kısımları ise, kol adı verilmektedir. Ayrıca göl yanışlarının iç kısımlarında açık yeşil ve pembe renkli ipliklerle yörede, teril ve maşa adı verilen tarak yanışları bulunmaktadır. Göbek kısımlarında ise, yörede göbek adı verilen akrep yanışları yer almaktadır. Örnekte yer alan kilim duvarda asılıdır ve sahibi çıkarılmasına izin vermemiştir. Bu nedenle fotoğraflanırken mümkün olan en geniş çerçeve kullanılmış olmasına rağmen kenar uçları fotoğrafta yer almamaktadır.

Örnek No 11:

Fotoğraf 15: Duvar kilimi (Batuhan Karamazı, 2020)

Çizim 34: Akrep yansı

Çizim 35: Tarak yansı

Örnek No	11		
Örneğin Türü	Duvar Kilimi		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Büyükköy
Araştırmanın Tarihi:	Dokuyucusu: Vahide Çöllüoğlu		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl	Yün (X)	Pamuk
İplik Büküm Çeşidi	Z Büküm		S Büküm (X)
Boyutlar	En 240 cm	Boy 400 cm	Saçak Boyu 5 cm
Kullanılan İplikler	Çözü	Atkı	Desenlipliği
	Yün	Yün	Yün
İplik Numarası	Çözü	Atkı	Desen İpliği
	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Kahverengi, kırmızı, mor, yeşil, beyaz	Doğal, sentetik boyalı iplik kullanılmıştır.	
Dokuma Tekniği	Kilim tekniği ile dokunmuştur.		
Kaynak Kişi	Halil İbrahim Çöllüoğlu (56 Yaşında)		
Dokumada Kullanılan Yanırlar	Akrep yansı ve tarak yansı kullanılmıştır.		

Yanış ve Kompozisyon Özellikleri

Yörede duvara asmak amacıyla kullanılmaktadır. Bu dokumalar yörede “Göllü kilim” adıyla anılmaktadır. Dokumanın zemini dıştan içe doğru bir açılım göstererek zikzaklar şeklinde yüzey bölünmesi sağlanmıştır. Göbek kısmında siyah ve yeşil dokunan akrep yanışları, göl yanışı olarak isimlendirilmektedir. Uç kısımlarına kol adı verilmektedir. Göl yanışlarının dokunduğu iç kısımlar da kırmızı renklerden oluşan teril ve maşa adı verilen tarak yanışlar yerleştirilmiştir. Göbek kısmında bulunan akrep yanışları ise, göbek yanışı olarak ifade edilmektedir. Örnekte yer alan kilim duvarda asılıdır ve sahibi çıkarılmasına izin vermemiştir. Bu nedenle fotoğraflırken mümkün olan en geniş çerçeve kullanılmış olmasına rağmen kenar uçları fotoğrafta yer almamaktadır.

Örnek No 12:

Fotoğraf 16: Alafaradin kilimi (Batuhan Karamazi, 2020)

Çizim 36: Pıtrak yanışı

Çizim 37: Avrat boşatan yanışı

Çizim 38: Bereket yanışı

Çizim 39: Tarak yanışı

Örnek No	12		
Örneğin Türü	Yer Sergisi		
Dokumanın Bulunduğu Yer	İl	İlçe	Köy
	Antalya	Korkuteli	Büyükköy
Araştırmanın Tarihi:	Dokuyucusu: Vahide Çöllüoğlu		
Dokumanın Ham Maddesi	Kıl	Yün (X)	Pamuk
İplik Büküm Çeşidi	Z Büküm		S Büküm (X)
Boyutlar	En 170 cm	Boy 350 cm	Saçak Boyu 5 cm
Kullanılan İplikler	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
	Yün	Yün	Yün
İplik Numarası	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
	El Eğir- mesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Dokumada Kullanılan Renkler ve Boyar Madde Özellikleri	Açık mor, beyaz, bordo, koyu mor, pembe, sarı, siyah, yeşil.	Doğal, sentetik boyalı iplik kullanılmıştır.	
Dokuma Tekniği	Kilim ve cicim tekniği ile dokunmuştur.		

Kaynak Kişi	Halil İbrahim Çöllüoğulları (56 yaşında)
Dokumada Kullanılan Yanışlar	Pıtrak yanışı, avrat boşatan yanışı, bereket yanışı ve tarak yanışı, kullanılmıştır.
Yanış ve Kompozisyon Özellikleri	Yörede “İyi Kilim” olarak adlandırılmaktadır. Dokuma sağlam durumdadır. Dokumanın zemini yatay şekilde düzenlenerek, çubuk olarak adlandırılmaktadır. Bordo renkli çubuklarda beyaz, yeşil ve koyu mor renkli ipliklerle dokunan çuval göbeği yanışı olarak adlandırılmaktadır. Siyah zemindeki çubuklarda bordo ve yeşil renkli ipliklerle bışkıcı (yarım bışkıcı ve yılan-cık yanışı) adı verilen bereket yanışları görülmektedir. Beyaz renkli yanışlar da tırnak ve teril olarak tabir edilen tarak yanışları adlandırılmaktadır. Yeşil renkli çubuklarda hanım eli adı verilen avrat boşatan yanışları görülmektedir. İç kısımlarında çubuklar arasında atkı ipliğiyle dokunan kısımlar ala boncuk şeklinde isimlendirilmektedir. Yörede yer yaygısı ya da Gelin odasına duvarlara asmak amacıyla kullanılmaktadır. 8 yıllıktır.

5. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Büyük Ali Fahrettin ve Küçük Ali Fahrettin isimli iki kardeşin köyü olarak bilinen Büyükköy ve Küçükköy Alafaradin dokumalarının merkezi olarak bilinmektedir. Yöre de yapılan dokumaların “Alafaradin” ismiyle anıldığı düşünülmektedir. Köy halkına göre bu dokumaların yaklaşık 1200 yıllık geçmişinin olduğu bilinmektedir.

Çalışma kapsamında, Antalya ili Korkuteli ilçesi Büyükköy ve Küçükköy’de Alafaradin dokumalarından 23 adet dokuma örneği incelenmiştir. İncelenen dokumalar Alafaradin dokumalarında görülen türleri temsil edecek örneklerden seçilmiştir. Bu bağlamda Alafaradin düz dokuma yaygıları arasında yer alan 1 adet eşik kilimi, 2 adet namazlık, 3 adet yer sergisi, 3 adet duvar kilimi, 1 adet torba 1 adet heybe ve 1 adet çuval dokuması renk, yanış, kompozisyon ve hammadde özellikleri bakımından incelenmiştir. Bu örnekler, araştırma öncesinde hazırlanan gözlem döküm fişlerine kaydedilmiştir. Örnekler; ölçü, dokuma özellikleri, yanış, kompozisyon ve renk özellikleri bakımında incelenmiştir. Ayrıca bu düz dokuma örneklerinde görülen yanışların her biri bilgisayar ortamında çizilmiştir. Bu çizimlerin bilgisayar ortamına aktarılması ile Alafaradin dokumalarında görülen yanışlar kayıt altına alınmıştır.

Araştırma kapsamında incelenen Alafaradin dokumaları belli başlı özellikleri ile bölgede dokunan diğer kilim dokumalarından farklılıklar göstermektedir. Kullanılan yanışlar Anadolu dokumalarında sıklıkla kullanılan yanışlar olmakla birlikte farklı isimlerle adlandırıldığı tespit edilmiştir. Örneğin; Kurtağzı yanışı, yay başı yanışı, su yolu yanışına kestane yanışı, koç boynuzu yanışına ak yanış, tarak yanışına tırnak yanışını, akrep yanışı dokumanın merkezindeyse göbek kenarda kullanıldıysa köpek ayağı, yıldız yanışına kupa yanışı, bukağı yanışına minik yanış, eli belinde yanışı çiçek aba yanışı, göz yanışı gözcük yanışı olarak, su yolu yanışı ise yılan-cık yanışı pıtrak yanışı da çuval göbeği yanışı gibi adlandırmalarla anılmaktadır. Ayrıca sarı renkle yüzeyi bölen cicim dokumaları yörede “Çatma” olarak isimlendirilmektedir.

İncelenen örneklerin kullanım amaçlarına göre farklı boyutlarda dokunduğu Yer yaygıları 170 cm x 350 cm ölçülerinde, duvar yaygıları 240 x 400 cm ölçülerinde, çuvallar 65 x 105 cm ölçülerinde, eşik yaygıları 70 x 100 cm ölçülerinde dokunmuşlardır. Ayrıca yörede kullanılan namazlık boyutları 60 x 90 cm ölçülerinde değişiklik göstermekle birlikte mihrapsız olarak dokunmaktadır. Bu dokumalar "namazlık (seccade)" olarak kullanılmaktadır.

Alafaradin dokumalarının kullanım amaçlarının ağırlıklı olarak dokumaların genel kullanım amaçlarına uygun olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra dokumalarda örneğin; yer yaygısının gelin odasının duvarına asmak için de dokunduğu, heybelerin genel kullanımın dışında düğünlerde birtakım adetlerde kullanılması gibi yöreye özgü kullanım amaçlarının da olduğu anlaşılmaktadır. Torba dokumalar ise yörede çobanlara yemek götürmek amacıyla kullanılmaktadır.

Yöredeki dokuma örneklerinin malzeme ve renk özellikleri incelendiğinde kendine has birtakım özellikleri olduğu tespit edilmiştir. Alafaradin dokumalarında hammadde olarak yün kullanıldığı ve kullanılan yünlerinde yörede yetiştirilen hayvanların yünlerinden temin edildiği anlaşılmıştır. Renk özelliklerine gelindiğinde ise kırmızı, bordo, lacivert ve sarı renk hâkim olarak kullanılmıştır. Yöredeki dokumalarda önceden doğal boya kullanılırken günümüzde daha çok kimyasal boyalar tercih edilmektedir. Doğal boyaların kullanıldığı dönemlerde, boz renk elde etmek için ağaç dalı, sarı renk elde etmek için papatya, yeşil renk elde etmek için ceviz yaprağı, bordo renk elde etmek için Kızılçam kabuğu ile Adaçayı karıştırılır, siyah renk elde etmek için de soba kurumu kullanılmaktaydı. Yörede elde edilmiş yöntemine ise "acılama" denmiştir. Bu yöntemde öncelikle ipler cevizli suya bırakılıp bekletilir daha sonra da soba kurumu ile renk verilir. Boyayı sabitlemek için "mordanlama" işleminde şap ve ezentere bitkisi kullanılmaktaydı. Boyalarda kullanılan bitkilerin de yöresel olduğu bu yönüyle de Alafaradin dokumalarının gerek malzeme gerek renk kullanımında bölgenin imkanlarından faydalandığı anlaşılmaktadır. Günümüzde ise kimyasal boyanın yaygınlaşması ile doğal boya kullanımı terk edilirken dokumada kullanılan iplerin dışarıdan temin edildiği ifade edilmektedir.

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü tarafından yapılan girişimler neticesinde Büyükköy ve Küçükköy Halk Eğitim Merkezleri ile görüşmeler yapılmış doğal boya ve desen hazırlama konusunda ders verilmesi planlanmış pandemi döneminin araya girmesi kursların kapatılmasından dolayı bu iş birliği hayata geçirilememiştir. Ayrıca Küçükköy ve Büyükköy Halk Eğitim Merkezlerinde açılan kurslarla dokumaların geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Merkezlerde Alafaradin Kilimi Dokuma Kurs Planı (312 Saat) olarak gelen kişilere verilmiştir. Hafif düzeyde otizmi olan engelliler için Alafaradin kilimi dokuma modüler programı (yeterliye dayalı) ve ortopedik engelliler için Alafaradin kilimi dokuma modüler programı (yeterliye dayalı) kurslar organize edilmiştir.

Alafaradin Düz Dokuma Yaygılarının yaşatılması amacıyla daha önce de çeşitli girişimlerde bulunmuştur. 1985 yılında Halk Eğitim Merkezi Bozova Çerkez köyü sakinlerinden olan Ali İhsan kızı Fatma Batmaz tarafından açılmıştır. Aynı yıl içerisinde Korkuteli Kaymakam vekili Mehmet Yoran tarafından 1986'nın mayıs ayında öğrenci yetersizliği nedeni ile kapatılmıştır.

SOKÜM Antalya İl Tespit Kurulu'nun 25 Aralık 2017 tarihinde gerçekleştirdiği 2017 yılı olağan toplantısında kurul üyesi Öznur Tanal tarafından hazırlanan "Alafaradin Kilim Dokumacılığı" başlıklı dosya oluşturulması ve Somut olmayan kültürel miras envanterine alınmak üzere KTB-Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü'ne gönderilmesi kararı alınmıştır.

Sonuç olarak Alafaradin dokumalarının kendine has birtakım özellikler (yanışların adlandırması, kullanım amaçları, kompozisyon vb.) taşıması, 1200 yıllık bir geçmişe sahip olması ve dokumanın birçok türünü barındırması bakımından kültürel miras niteliği taşımaktadır. Bu nedenle dokumaların tespit edilerek kayıt altına alınması ve aynı zamanda bu dokuma türünün sürdürülebilir hale gelmesi için çalışmaların desteklenmesi önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, Belkıs. *Kilim ve Düz Dokuma Yaygıları*. İstanbul: Ak Yayınları, 1975.
- Acar, Belkıs. *Kilim, Cicim, Zili, Sumak, Türk Düz Dokuma Yaygıları*. İstanbul: Eren Yayınları, 1982.
- Atmaca, Emine - Güzel, Özlem. "Antalya'nın Korkuteli İlçesinin Köy Adları". *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 2018, s.322 (erişim 12.04.2021)
- Ak, Mehmet. "Teke Adı ve Yöresi Üzerine". *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S: 30, 2018. s. 1019-1040.
- Avcı, Hülya. "Antalya'nın Korkuteli İlçesinde Yaşayan Honamlı Yörüklerinde Görülen İşlemeler", -Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Aytaç, Ahmet. *Geleneksel Türk El Dokumacılığı Sanatı*. Konya: Anka Basım Yayın Ltd. Şti., 2006.
- Bayraktaroğlu, Suzan. «Çağlayancerit Kezban Hatun Camii'ndeki Cicim, Zili Ve Sumak Dokumaları», *Vakıflar Dergisi*, 42.
- Deniz, Bekir. *Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları (Kilim-Cicim-Zili)*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 1998.
- Deniz, Bekir ve Konuk, Neval (Ed). *Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2000.
- Dünden Bugüne Antalya*. Antalya: T.C. Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2015. Erişim adresi: <http://www.antalyakulturturizm.gov.tr/DundenBuguneAntalya/DBA-Cilt-1/files/web-c-C4%B1t1.pdf>
- Özker, Sema. "Antalya İli Korkuteli İlçesi Büyükköy'de ve Küçükköy'de Tespit Edilen Düz Dokuma Yayı Örneklerinin İncelenmesi ve Kataloglanması", Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, 2015.
- Öznur Tanal, *Alafaradın Kilim Dokumacılığı*, erişim 10 Mayıs 2021, <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:jA9d89dwG2wJ:https://antalya.ktb.gov.tr/TR-197149/sokum-antalya-il-tespit-kurulunun-2017-yili-olagan-topl-.html+&cd=1&chl=tr&ct=clnk&gl=tr>.
- Selçuk, Keziban. "Nahçıvan Devlet Halı Müzesi'nde Sergilenen Kilim, Cicim ve Sumak Tekniği İle Yapılan Düz Dokuma Yaygılar", *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, S: 34, 2015.

KAYNAK KİŞİLER

Küçükköy sakinlerinden olan Kamile Sarıcık'ın 07.03.2020 tarihin de şifahen verdiği bilgilere göre.

Küçükköy sakinlerinden olan Şaban Culduz'un 07.03.2020 tarihinde vermiş olduğu bilgilere göre.

Büyükköy'ün eski Muhtarı, Ali Bucaklıoğlu'nun 07.03.2020 tarihinde vermiş olduğu bilgilere göre.

Büyükköy ahalisinden 07.03.2020 tarihli görüşme de alınan bilgilere göre.

Büyükköy sakinlerinden çiftçi Halil İbrahim Çöllüoğulları'nın 07.03.2020 tarihinde şifahen verdiği bilgilere göre.